

SNICKARGÅRDEN

Nikdo z rodiny nikdy nezapomene na první večer ve Snickargårdenu.

„Můžete se mě kdykoliv zeptat a já vám vylíčím, jak probíhal,“ vyprávěl Melker později. „Pach zatuchliny, ledové povlaky, Malin s malou ustaranou vráskou na čele, o které si myslí, že jsem si jí nikdy nevšiml. A já s klubkem neklidu v srdci: co když jsem udělal něco úplně bláznivého! Ale kluci byli veselí a jako veverka běhali sem a tam. A taky si pamatuji na kosa, který seděl venku ve větvích jeřábu a zpíval, i na slabé šplouchání vln o lávku, a na ticho, které dům obklopovalo. Byl jsem najednou u vytržení a pomyslel si: Ale ne, Melkere, tentokrát jsi neprovedl nic bláznivého, naopak, udělal jsi něco dobrého, něco čistě velkolepého, kolosálního, mazaného... Ale samozřejmě, bylo tam cítit zatuchlinou a...“

„...a tak jsi podpálil ve sporáku,“ doplnila Malin. „Vzpomínáš?“

Melker si nevzpomínal, aspoň to tvrdil.

„Tehle sporák nevypadá, že by se zrovna chtěl věnovat vaření,“ prohlásila Malin a shodila z ramen na podlahu ruksaky.

Uviděla ho hned, jak vstoupila do místnosti. Byl zrezivělý a vypadal, že ho naposledy používali asi tak před sto lety. Ale Melker byl plný důvěry:

„Copak? Takové staré železné sporáky jsou fantastické.“

Vyžadují jen trochu zručnosti v zatápění – a od toho jsem tu já. Nejdříve si však prohlédneme zbytek domu.“

Něco z přelomu století panovalo v celém Snickargårdenu. Pěkně zřízený přelom století... Nedbalí nájemníci opotřebovali po mnoho let všechno, co kdysi dávno byl jistě opečovávaný a docela dobře situovaný domov řemeslníka. Ale navzdory chátrání se dům všem zdál neuvěřitelně milý.

„To bude legrace, žít v takový veteši,“ ujišťoval Pelle.

Rychle objal Malin a zmizel za Johanem a Niklasem, aby prozkoumal, co se prozkoumat dá, od sklepa až na půdu.

„Snickargården,“ řekla Malin. „Co myslíš, tati, jaký asi byl truhlář, který tu bydlel?“

„Byl mladý, veselý, oženil se v roce 1908 a nastěhoval se do domu se svou mladou hezkou ženou a vyrobil pro ni skříně a židle, stoly a pohovky přesně takové, jaké si přála mít. A pak jí dal pusu, až to mlasklo, a řekl, že se dům bude jmenovat Snickargården a bude jejich rájem na zemi...“

Malin ho upřeně pozorovala.

„A mluvíš pravdu, nebo jen tak plácáš?“

„Hm, no, jen tak plácám... I když by se mi víc líbilo, kdybys řekla, že básním.“

„Pro mne za mne, třeba básníš,“ povzdechla si Malin, „ale kdysi dávno tady musel být někdo, kdo se těšil z nábytku, kdo ho oprašoval, leštil a každý pátek dům uklízel. Komu vlastně Snickargården patří?“

Melker se zamyslel.

„Nějaké slečně Sjöbergové^{8*)} nebo Sjöblomové^{9**)} nebo tak nějak. Staré paní.“

8*) Čti: šébergové

9**) Čti: šéblumové

„Možná je ona tou truhlářovou ženou!“ zasmála se Malin.

„Teď bydlí v Norrtälje^{10*)}“, řekl Melker. „A nějaký chlápek Mattson pro ni přes léto Snickargården pronajímá... Většinou lupičům s malými rozjívenými dětmi, které mají všetečné prsty.“

Rozhlédl se po místnosti, která byla kdysi parádním pokojem truhlářovy rodiny. Teď parádní nebyla, ale Melker byl spokojen.

„Tady budeme mít náš obývací pokoj,“ rozhodl. Nadšeně pohladil bíle natřený krb. „A tady budeme po večerech sedávat u ohně a poslouchat, jak venku šumí moře.“

„Zatímco nám budou uši vlát v průvanu,“ podotkla Malin a ukázala na okno s rozbitou tabulkou.

Ustaraná vráska na čele jí nezmizela, ale Melker, který zatím uzavřel Snickargården ve svém srdci, se nenechal znepokojovat něčím tak bezvýznamným jako je rozbité okno.

„Neboj se, holčičko, tvůj zručný otec zítra okno zasklí, můžeš být úplně klidná!“

Úplně klidná být nemohla, protože znala Melkera. S trochou netrpělivosti i něhy si pomyslela: Sám tomu skutečně věří, chudinka, protože vždycky zapomene, co se dělo naposled. Ale jestli on zasadí do okna novou tabulku, určitě rozbije tři další. Musím se zeptat Nisseho Grankvista, jestli neví o někom, kdo by mi pomohl.

Nahlas řekla:

„Tak a teď abychom si vyhrnuli rukávy a pustili se do práce. Co jsi to říkal, tati? Že ve sporáku zatopíš ty?“

Melker si v návalu pracovního nadšení zamnul ruce.

„Přesně tak. Člověk nemůže svěřit oheň ženám a dětem.“

„Dobrá,“ souhlasila Malin. „Ženy a děti se tedy vydají hledat studnu. Přece tu nějaká musí být, aspoň doufám.“

Slyšela kluky, jak dupou nahoře v patře, a zahalekala na ně:

„Pojďte sem, všichni moji bráchové! Jde se pro vodu!“

Přestalo pršet, aspoň prozatím. Večerní slunce se statečně, i když bez valného úspěchu, pokoušelo za horlivého povzbuzování kosa ve starém jeřábu prorazit mraky. Kos neúnavně trylkoval, a ztichl teprve tehdy, když uviděl děti Melkersonovy, jak krácejí v mokré trávě ověšené kbelíky.

„Není bezvadný, že má Snickargården vlastní strom štěstí?“ řekla Malin a v chůzi pohladila drsný kmen jeřábu.

„Na co má člověk strom štěstí?“ chtěl vědět Pelle.

„Aby ho měl rád,“ odpověděla Malin.

„Aby po něm lezl, ne?“ řekl Johan.

„A začnem s tím hned ráno,“ těšil se Niklas. „Zajímalo by mě, jestli táta musel za tak dobrej strom na lezení zaplatit něco extra?“

Tomu se Malin smála, ale kluci se dali do vymýšlení, za co za všechno by měl Melker připlatit. Za dřevěnou lávku a starou pramici, která k ní byla uvázána, za červené domky a kůlny, které prozkoumají blíž, jen co bude čas. Za půdu, kterou už prolezli a která je plná tajemných věcí.

„A za studnu, pokud v ní bude jakžtakž dobrá voda,“ navrhla Malin.

Studna se Johanovi a Niklasovi nezdála hodna nějakého extra příplatku.

„Zato by se dalo uvažovat o nějaké koruně pro toho, kdo se bude s vodou tahat,“ řekl Johan a zvedl první kbelík.

Pelle nadšeně vykřikl:

„Koukněte! Na dně sedí žabka!“

Malin zaúpěla a Pelle se na ni překvapeně podíval.

„Co je ti? Nemáš snad ráda malý roztomilý žabičky?“

„Rozhodně ne v pitný vodě,“ odpověděla Malin.

Pelle ale radostně poskakoval.

10*) Čti: nortelje, město severovýchodně od Stockholmu

„A tu žábu bych si mohl vzít za vlastní!“ Pak se obrátil k Johanovi: „Myslíš, že táta musel zaplatit extra za žáby ve studni?“

„Záleží na tom, kolik jich je. Jestli je jich tam víc, dostal je dost lacino.“

Podíval se na Malin, aby zjistil, kolik žab snese, ale zdálo se, že neposlouchá.

Malininy myšlenky odlétly úplně jinam. Myslela na veselého truhláře a jeho ženu. Jestlipak žili šťastně ve svém truhlářství? Měli nějaké děti, které lezly na jeřáb, a možná někdy i spadly do moře? Kvetlo tehdy taky tolik šípkových keřů a byla cestička ke studni bíle zasypaná květy z jabloní, jako je tomu teď?

Potom si však vzpomněla, že si veselého truhláře a jeho ženu Melker pouze vyfantazíroval. Nevadí, Malin se rozhodla, že tomu bude věřit. Ať jsou třeba žáby ve studni, ať jsou rozbitá okna, Snickargården už nikdy nesmí být tak zanedbaný. Nic jí nezabrání, aby se pustila do práce a byla šťastná právě teď a tady. Protože teď bylo léto. Měl by být stále červnový večer, snový a poklidný jako tento. A tichý. Nad lávkou kroužili rackové, jeden z nich několikrát osaměle zakřičel, ale jinak tu bylo pouze to nepochopitelné ticho, které jako by šumělo v uších. Nad mořem ležel lehký dešťový opar a krajina se nořila do smutné krásy. Z keřů a stromů padaly na zem kapky a vzduch voněl zemí, mořskou vodou, mokrou trávou a deštěm, který měl ještě přijít.

„Sedět venku v zahradě na slunci, jíst a kochat se létem.“

Tak si Melker představoval jejich první večer ve Snickargårdenu. Byl jiný, ale přece jen – bylo léto a Malin je pocítila tak silně, že jí až vstoupily slzy do očí. Navíc už dostala hlad a byla zvědavá, jak je Melker daleko se sporákem.

Docela daleko.

„Malin, kde jsi?“ křičel jako vždy, když se něco nedařilo.

Ale Malin nebyla v doslechu a on si nerad uvědomil, že je sám a musí si nějak poradit.

„Sám se svým Bohem a železným sporákem, který vbrzku vyletí oknem,“ mumlal zatrpkle, ale pak se znovu rozkašlal a nemohl už nic pronést.

Pozoroval sporák, který vypouštěl zlomyslně kouř přímo na něj, přestože mu nic zlého neudělal. Jen v něm podpálil oheň, něžně a opatrně. Zaštoural pohrabáčem a ze sporáku na Melkera vylétl další oblak kouře. V záchvatu kašle se rozběhl, aby rychle otevřel všechna okna. Vtom se otevřely dveře a dovnitř vešlo vznešené dítě, které předtím stálo na lávce, holka s divným jménem – Korven nebo Tjorven nebo tak nějak. Vypadá jako malý naducaný buřtík, myslel si Melker. Kulatá a milá. Obličej vykukující zpod rybářského nepromokavého klobouku byl vzácně čistý a krásný, široký a dobrosrdečný, s chytrými a zvědavými očima, které na něj hleděly hustou clonou kouře. Měla s sebou svého obrovského psa. Uvnitř vypadal ještě velkolepěji, jako by chtěl vyplnit celou kuchyň.

Tjorven mu nakázala zůstat na prahu.

„Tady je ale kouře!“ řekla.

„Opravdu?“ podivil se Melker. „Ani jsem si nevšiml.“

Pak se rozkašlal, div mu oči nevylétly z důlků.

„Jó, opravdu,“ ujistila ho Tjorven. „Víš ty co? Možná že máte v komíně mrtvou sůvu, taky nám tam jednou vletěla.“ Potom se pátravě zadívala na Melkera a široce se usmála. „Seš v obličejí celej černej, vypadáš zrovna jako kanibal.“

Melker zakašlal.

„Kanibal? To tedy určitě ne! Jsem uzenáč, rozumíš? Úplně čerstvě vyuzený uzenáč. Mimochodem se mi nelíbí, když mi říkáš jenom ty. Říkej mi strýčku Melkere.“

„Ty se tak snad jmenuješ?“ zeptala se Tjorven.

Melker už nemusel odpovědět, protože naštěstí právě přišla Malin a kluci.

„Tati, našli jsme ve studni žábu,“ vyprávěl Pelle dychtivě.

Ale pak zapomněl na všechny žáby pro toho fantastického psa, kterého viděl nedávno na lávce a který teď stál v jeho kuchyni.

Melker se zatvářil ublíženě.

„Žábu ve studni... opravdu? Příjemné letní sídlo, tvrdil ten agent. Neřekl ale, že je to zoologická zahrada se sůvami v komínu, žábami ve studni a obrovskými psy v kuchyni. Johane, jdi se podívat, jestli nám snad neleží v ložnici nějaký los!“

Děti se smály, jak se od nich očekávalo. Melker by byl jinak smutný. Ale Malin se zakuckala:

„Ježíši, tady je ale kouře!“

„Není divu,“ pokýval hlavou Melker a vyčítavě ukázal na sporák. „On je hanbou podniku Ankarsrum. Napíšu tam a budu si stěžovat... v dubnu roku 1908 jste dodali železný sporák, zajímalo by mě, k čertu, na co?“

Nikdo ho však kromě Malin neposlouchal. Všichni se mačkali kolem Tjorven a jejího psa a zahrnovali ji otázkami.

A Tjorven jim ochotně vyprávěla, že bydlí v domě, který leží nejbližší Snickargårdenu. Tam má její tatínek obchod, ale dům je natolik veliký, že se tam vejdou všichni.

„Já a Bocman a máma a táta a Teddy a Freddy,“ vypočítávala.

„Jak jsou starý, Teddy a Freddy?“ zajímal se dychtivě Johan.

„Teddy má třináct a Freddy dvanáct, já mám šest, Bocman dva. Nepamatuju si, kolik je mámě a tátovi, ale můžu se jít domů zeptat,“ nabídla se ochotně.

Johan ji ujistil, že nemusí, zajímalo ho něco jiného. Spokojeně se s Niklasem na sebe podívali. Dva kluci přesně v jejich věku a hned vedle v domě, to bylo příliš krásné, aby to mohla být pravda.

„Co si, proboha, počneme, když se nám nepovede spravit sporák?“ zoufala si Malin.

Melker si prohrábl vlasy.

„Asi se budu muset vypravit nahoru na střechu. Podívat se, jestli nemáme v komíně nějakou mrtvou sovu, jak tvrdí tady Tjorven.“

„Buď ale opatrný,“ nabádala ho Malin. „Pamatuj, že tátu máme jen *jednoho*.“

Ale Melker už byl za dveřmi. Uviděl v průčelí domu stát žebřík a hned si řekl, že pro tak pružného chlapíka, jako je on, nebude žádný problém vylézt ke komínu. Kluci mu byli v patách, dokonce i Pelle. Ani největší pes na světě by ho neudržel v kuchyni, když se jeho tatínek chystá lovit sovy z komína. Také Tjorven, která si už zvolila Pelleho za svého kamaráda, i když zatím nic netušil, vyšla klidně ven na zahradu. Byla zvědavá, jestli se z výstupu na střechu vyklube nějaká legrace.

Vypadá to dobře, myslela si. Strýček Melker si vzal s sebou pohrabáč, aby s ním vyšťoural sůvu, a musí ho teď držet v zubech, aby mohl lézt po žebříku. Přesně jako Bocman, když přinese nějakou kost. Víc legrace nevyžadovala. Stála pod jabloní a spokojeně se pro sebe usmívala. Pak se ulomila jedna příčka, když na ni strýček Melker šlápl, a sjel o dobrý kus dolů. Pelle se lekl a vykřikl, ale Tjorven se nepřestala spokojeně usmívat. 26

Potom se ale smát přestala. Teď už byl strýček Melker nahoře na střeše a příliš bezpečně tam nebylo.

Melker si to myslel taky a dodával si odvalu:

„Pěkný domek,“ mumlal, „ale trochu vysoký.“

Začal přemýšlet, jestli ten dům není trochu *moc* vysoký na nějaké balancování pro člověka, kterému brzy bude padesát.

„Pokud se padesátky dožiju,“ zapochyboval a vratkými kroky se pomalu sunul po hřebeni střechy s pohledem pevně přibitým ke komínu.

Pak se podíval dolů a málem spadl, když hluboko pod sebou uviděl ustrašené, nahoru obrácené obličejе svých synů.

„Drž se, táto!“ vykřikl Johan.

Melker se sunul dál a skoro se rozzlobil. Nad ním byl pouze širý vesmír, čeho se teda, k sakru, měl držet? A vtom zdola uslyšel pronikavý hlas Tjorven:

„Víš ty co? Drž se pohrabáče, strýčku Melkere!“

Ale to už byl Melker naštěstí v bezpečí za komínem. Nakoukl dovnitř. Nebylo tam nic než černá tma.

„Poslouchej, Tjorven! Co si vymýšlíš o mrtvých sůvách?“ křičel vyčítavě. „Tady žádná sova není!“

„Je to sýček?“ křičel Niklas.

To už Melker zařval vzteky:

„Říkám, že tady žádná sova *není!*“

A opět zaslechl pronikavý hlas Tjorven:

„A chtěl bys nějakou? Já vím, kde jsou, ale jenom živý!“

Poté panovala v kuchyni stísněná nálada.

„Musíme zatím žít na konzervách,“ oznámila Malin.

Všichni lítostivě zírali na sporák, který se nechtěl chovat tak, jak by měl. Nic si zrovna nepřáli tolik, jako trochu teplého jídla do žaludku.

„Život není pěříčko,“ pronesl Pelle, jak občas slychával od tatínka.

Náhle někdo zaklepal na dveře a dovnitř vešla neznámá osoba v červené pláštěnce. Postavila spěšně na sporák emailový hrnec a na všechny se přívětivě zeširoka usmála.

„Dobrý večer! Aha, tak tady mám Tjorven, to jsem si mohla myslet. Fuj, tady je ale kouře!“ řekla, a než jí kdokoliv stačil dát za pravdu, pokračovala: „Měla bych se představit... Jsem Marta Grankvistová. Jsme nejbližší sousedé. Buďte nám vítáni!“